

332.1 (997.11)
(094.5)

АРЕСТВО ВЕРС

ЗАКОН

о

ПРЕДМЕТУ УПРАВЕ ФОНДОВА

Уведено у нови календар бр.
17 Јануара 1892 год.
Београд

БИБЛИОТЕКА
МИНИСТАРСТВА ВЕРА
Бр. Изв. 10/179 № 178-41
ЗАКОНИ
БЕОГРАД 192 г.

1764/1

УРЕЂЕЊУ УПРАВЕ ФОНДОВА

БЕОГРАД

ШТАМПАНО У КРАЉЕВСКО-СРПСКОЈ ДРЖАВНОЈ ШТАМПАРИЈИ
1898.

БИБЛИОТЕКА
МИНИСТАРСТВА ВЕРД

Бр. Изв. №
192 г.

БЕОГРАД

Арх. д.
36/925

МИ
АЛЕКСАНДАР I.

по милости Божјој и вољи народној

Краљ Србије

ПРОГЛАШАВАМО, И ОБЈАВЉУЈЕМО СВИМА И СВАКОМЕ, ДА ЈЕ НА-
РОДНА СКУПШТИНА РЕШИЛА И ДА СМО МИ ПОТВРДИЛИ И
ПОТВРЂУЈЕМО:

ЗАКОН
о
УРЕЂЕЊУ УПРАВЕ ФОНДОВА

ОДСЕК I.

Члан 1.

Управа Фондова је државна хипотекарна кредитна установа, која стоји под Министарством Народне При-
вреде, а којом управља управа, састављена по пропи-
сима овога закона.

Члан 2.

Управу Фондова пуноважно потписује управник и
један члан Управног Одбора, а кад је управник спре-
чен, потписује у место њега главни секретар.

Члан 3.

Управи Фондова главно је седиште у Београду, а по потреби може оснивати и филијале по унутрашњости Србије.

Члан 4.

За све обавезе Управе Фондова јемчи Српска Држава.

ОДСЕК II.

а, Круг рада.

Члан 5.

Управа Фондова овлашћена је да може радити ове послове:

1, да рукује свима државним и другим јавним фондовима, као и пупилним и депозитним новцима;

2, да рукује свима општинским капиталима, који јој се предаду на руковање; а тако исто и свима капиталима и новцима општинским, среским и окружним, црквеним, манастирским и других корпорација, који се купе прирезима или иначе за извесне потребе, а не употребе се одмах на оно, чemu су намењени;

3, да прима под интерес, на уложне штедионичке књижице, мање или веће капитале у готовом новцу;

4, да даје зајмове на залоге непокретних добара (хипотеке) у Србији;

5, да даје зајмове окрузима, срезовима и општинама, на залоге приреза и прихода надлежном власту одобрених;

6, да на основи зајмова, о којима је реч у тачци под 4, може издавати заложнице;

7, да на основи зајмова, о којима је реч у тачци под 5, може издавати обvezнице;

8, да за свој и туђ рачун купује и продаје своје заложнице и обvezнице по дневном курсу;

9, да есконтује своје извучене заложнице и обvezнице, као и купоне њихове, којима је рок исплате најдаље кроз пола године.

Члан 6.

Осим послова, побројаних у предњем члану, Управа Фондова не може радити никакве друге послове.

б, Давање зајмова на непокретна добра.

Члан 7.

Управа Фондова даје зајмове на следећа непокретна добра:

1, на земљишта за подизање зграда, и то само у варошима и варошицама;

2, на земљишта са зградама од тврдог материјала, на утврђеној регулационој линији;

3, на земљишта пољопривредна (њиве, ливаде, винограде, воћњаке, забране, баштованџинице, и томе слично) рачунајући само вредност чисте земље.

Члан 8.

Управа Фондова не сме давати зајмове:

1, на зграде, подигнуте од мешовитог или слабог материјала;

2, на зграде, које не дају приход по својој употреби, или им се приход не може стално одредити, као што су: болнице, позоришта, зборишта, школе, изложбене зграде, и томе слично;

3, на руднике и мајдане ма које врсте, као и на зграде, које служе рударским предузећима;

4, на острива, као и земље покрај река, речица и потока, које би биле изложене поплавама, квару, роњењу и пренапању на друго место;

5, на друмске и сеоске механе.

Члан 9.

Управа Фондова даје зајмове на залогу предмета, изложених у чл. 7. под 1, 2, и 3, највише до половине њихове вредности.

Члан 10.

Оцену имања, на које се жели код Управе узети зајам, вршиће Управа преко нарочитих својих повереника и органа, а у смислу одредаба, које ће у правилима њеним за оцењивање имања прописане бити.

Члан 11.

Зграде, на које Управа даје зајмове, морају бити осигуране против пожара код којега друштва за осигуравање, које је стекло право, да може вршити те послове у земљи. Висину осигурања цени Управни Одбор.

Сва права по полици и осигурању преносе се на Управу, а полица предаје се Управи и остаје код ње за све време трајања зајма.

Премију за осигурање полагаће сама Управа, за рачун дужника, осигуравајућем друштву. За исплаћене суме Управа ће привремено задужити дужника, а наплатиће их првом приликом, при полагању полугодишње рате.

За зграде, заложене код Управе, које би пожар уништио, Управа ће од дотичног друштва за осигурање наплатити припадајућу накнаду и издаће је дужнику или од једном, кад дужник доведе заложено имање у првобитно стање или у ратама, према напредовању зидања.

Дужницима, који у року од две године, од дана, кога је Управа примила накнаду за осигурање не би поставили заложено имање у првобитно стање, Управа ће отказати зајам и задржати примљену накнаду у отплату њеног потраживања, а за остатак тражиће

наплату од дужника. Ако би примљена накнада била већа од Управиног потраживања, послаће се вишак суду.

Управа још има право да, до наплате накнаде од друштва, тражи допуно обезбеђење, или наплату свога потраживања и из другог имања дужниковог.

Члан 12.

Управа даје зајам на непокретно имање са интабулацијом (хипотеком) само на прво место, са интересом највише до 6% годишње.

Члан 13.

Рок зајму не може бити дужи од тридесет и две године. Краћи може бити.

У одређеном року мора се исплатити сав зајам и интерес. Плаћање бива полугодишње унапред, до целе исплате, свакад у једнакој суми (ануитет), која одговара року и интересу.

Члан 14.

Зајам не може бити мањи од 1000 динара.

Зајмови ће се издавати редом, како су тражени.

Ако се ни за два месеца, од како је дужник решењем извештен да му је зајам одобрен и да је суду облигација ради потврде и интабулисања послата, краџицом дужниковом облигација не потврди и не интабулише, или, ако дужник после свршеног тога послат и после позива да зајам прими, ни за месец дана га не прими, одобрење се зајма опда поништава, а дужник је обвезан на одобрени зајам платити интерес како за то прошло време од реченог извештаја до поништава, тако и за још месец дана од поништава у напред.

Члан 15.

Управа Фондова издаје хипотекарне зајмове у готову новцу.

Члан 16.

Ко жели да добије зајам од Управе на залогу својих непокретних добара, мора се тога ради обратити Управи молбом, којој ће приложити све оне по-датке и документа, и испунити све оне услове, који ће бити прописани правилима Управиним за давање зајмова на непокретна добра.

Дужник ће, осем тога, приложити својој молби и оригиналну тапију, као доказ о својини свога имања, а тако исто и доказ, кад је и на који начин дошао до својине имања, ако се то из тапије не види.

Земљорадници, који се пријаве за зајам Управи, морају поднети потпун доказ и о томе, да им је, поред имања које нуде у залогу Управи, остало још онолико имања, колико им се по пропису §. 471. тачци 4. грађанског судског поступка изузима од извршења и продаје. На ово имање Управа неће давати зајам, али ће и на њега ставити интабулацију.

Сви ови докази остаће у Управи за све време, док јој зајам не буде потпуно исплаћен.

По жељи дужникој, Управа му може издати препис оригиналне тапије његове, као и осталих поднесених докумената, на којима ће бити означено, да се оригинал налази у Управи по зајму, који му је она издала.

Тапија, као и остала документа, која су приложена молби зајмотражиоца, враћају му се, ако му тражени зајам није одобрен.

Члан 17.

Кад жели да добије зајам лице, које живи у задрузи, онда се претходно морају непосредно пред надлежним првостепеним судом да изјасне сви пунолетни задругари, а за малолетне њихови стараоци, да желе узети зајам, и тек пошто се њихов пристанак добије, може се зајам учинити.

Исто тако, ако има удовица или других лица, која по закону имају права уживања на истим добрима, то се и она морају да изјасне, да одобравају ово задужење.

Кад стараоци траже зајам за малолетнике, морају претходно издејствовати од надлежнога старатељског судије одобрење, по коме могу да задуже непокретна добра малолетника.

Члан 18.

Дужник може платити зајам и пре уговореног рока; само о томе мора Управу известити написмено на шест месеци пре плаћања, или, ако то не учини, мора Управи платити на дуг интерес за 1 месец унапред, од дана плаћања.

Члан 19.

Управа има права да откаже дужнику и пре рока зајам и тражи наплату, ако би вредност залоге опала, а дужник не би могао дати Управи тражену допуну залоге.

Члан 20.

Власник заложеног имања дужан је претходно да извести Управу написмено о свакој знатнијој промени, коју на имању намерава учинити, а која би мењала вредност њене залоге. Ако Управа нађе, да би се намераваном променом смањила вредност заложеног јој имања, она има право да тражи: или допуну залоге, или наплату целога дуга. Ово исто вреди и за случај, ако дужник промену изврши, а Управу о томе не извести.

Члан 21.

Трошкове око оцењивања имања, као и остале издатке, које Управа буде имала, приликом решавања о молби за зајам, сноси сам зајмотражилац. У томе

циљу, сваки онај, који тражи зајам, дужан је уз своју молбу положити Управи унапред и извесну суму новаца, утврђену од стране Управе, из које ће Управа подмиривати све своје трошкове. Ако дужнику није одобрен зајам, враћа му се из ове суме само онолико, колико је по измирењу свију трошкова управних претекло.

Члан 22.

Кад дужник хоће заложено имање да прода, онда ће првостепени суд, који је надлежан за потврду преноса, изискати од Управе оригиналну тапију, потврдити на њој пренос, а осим тога, суд ће од купца који прима имање са теретом Управиним, узети изјаву, да он постаје дужник Управин за сву суму, и да прима све обvezе првог дужника, па ће ту изјаву, оверену судом, у оригиналу послати са тапијом Управи.

Кад се имање, заложено Управи, има да прода на јавној лицитацији за рачун кога другог, а не Управе, онда ће извршна власт изискати од Управе препис тапије, и по њему узети имање у попис и продати. Кад продаја постане извршна, првостепени суд, који има да изда купцу тапију, поступиће по наређењу прве тачке овога члана, ако Управа друкче не нареди.

Но ако купац, у оба напред поменута случаја, плати одмах купљено имање, онда ће се оригинална тапија предати њему.

в, Заложнице.

Члан 23.

Заложницом се обвезује Управа, да ће њеном имаоцу плаћати уредно интерес, и исплатити му именовану вредност, под условом, означеним на самој заложници.

Члан 24.

Ради набавке потребних повчаних средстава за давање хипотекарних зајмова, Управа може своје заложнице како продавати, тако и у залогу давати.

Члан 25.

Управа издаје заложнице на подлогу зајмова, издатих на непокретна добра.

Она, према томе, не сме имати у оптицају више заложница, него што износи suma издатих хипотекарних зајмова.

Члан 26.

Управа издаје заложнице на доносноца.

Заложнице ће бити снабдевене полугодишњим купонима и талоном за купоне.

Члан 27.

Облик заложница управиних прописује Управни Одбор.

Заложнице оверава и тврди да су на основи хипотекарне залоге издате, председник контролног одбора.

Члан 28.

Интерес на заложнице рачуна се полуодишње, и исплаћује се по истеку свакога полгођа.

Стопу интереса одређује Управни Одбор.

Члан 29.

Управине заложнице могу носити извесне премије — згодитке.

За колику се суму на појединим вучењима има да извуче ових заложница, као и меру и план вучења и сама извлачења, утврђује Управни Одбор, у споразуму са Министром народне привреде.

Члан 30.

Управа исплаћује своје заложнице путем извлачења, која могу бити или по унапред утврђеном амортизационом плану, или на тај начин, да се само унапред одреди крајни рок, до кога све заложнице морају бити исплаћене, а Управни Одбор да одређује потребну суму за поједина вучења.

Члан 31.

Извлачење заложница врши јавно комисија од три члана Управног Одбора, које Управни Одбор одреди, а у присуству Управника.

Бројеви извучених заложница објављују се преко „Српских Новина“, а поред тога и у другим новинама, које Управни Одбор за то избере.

Члан 32.

Извучене заложнице исплаћују се после месец дана од дана вучења.

Интерес по овим заложницама тече само до дана вучења.

За исплату се, поред заложница, морају поднети и сви купони, којима рок за исплату није стигао, као и дотични талон за купоне.

У противном случају, одбије се од суме, која се по заложници има исплатити, вредност свију оних купона, којима рок још није стигао, и који не буду уз заложницу поднесени.

Исплаћене заложнице неће се више пуштати у саобраћај, него ће се уништавати на начин, који ће бити предвиђен правилима управним.

Члан 33.

Управа издаје заложнице на суме дељиве са 100.

Члан 34.

За тачно плаћање интереса и исплату заложница јемче сва потраживања управина по зајмовима издатим на непокретна добра, резервни фонд, сва покретна и непокретна имаовина управина, а затим, по чл. 4. овог закона, и држава.

Члан 35.

За наплату својих тражбина, Управа ће примати извучене заложнице, као и њихове купоне, којима је рок за исплату стигао, у пуној вредности њиховој.

Члан 36.

Заложнице управине сматрају се у свему као државне хартије од вредности, и ослобођене су, заједно са купонима, свију такса и дажбина.

Оне ће се примати у кауцију на свима државним благајницама, по њиховој пуној именитој вредности.

г, Давање зајмова општинама, срезовима и окрузима.

Члан 37.

Управа може давати зајмове општинама, срезовима и окрузима на залогу непокретног имања, под истим условима, као и приватним лицима.

Тако исто може им давати зајмове и на залогу приреза и прихода, ну у оба ова случаја морају имати одобрење од надлежне државне власти, да се могу задужити.

Ако општине, срезови и окрузи, ма и за једно полгође, не би платили Управи припадајућу отплату и интерес, Министар финансија, на захтев Управин, узеће у своје руке наплату заложеног приреза и прихода, па ће из њих измиравати Управи интерес и отплату.

Члан 38.

За давање зајмова општинама, срезовима и окружнима, на залогу приреза и прихода, важе одредбе чл. 13, 14, 15, 18, 19, и 21. овога закона.

Рок овим зајмовима може, изузетно од наређења става првог чл. 13. овог закона, бити до 50 година.

Члан 39.

Исто тако и за обvezнице, које буде Управа издавала на основи ових зајмова, важе одредбе чл. 23, 24, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, и 36. овога закона.

Сума обvezница у оптицају не сме бити већа од суме издатих зајмова на залогу приреза и прихода.

д, Улагање капитала.

Члан 40.

Сви државни фондови, капитали срески и окружни, црквени и манастирски и установа, које стоје под непосредним надзором државних власти; сви депозити код судова, полицијских власти и свију осталих државних надлежштава; као и новци пупилни и стецишних маса, морају се давати Управи на руковање, ако корист пупиле не захтева, да се пупилни новац изда под већи интерес по закону о старатељству.

Члан 41.

Ако се по предњем члану не пошљу Управи новци ни за месец дана од како је то требало учинити, државни органи и лица, која су за то одговорна, платиће на тај новац 12% интереса за све време, за које новац буде бесплодно лежао.

ћ, Примање новаца под интерес.

Члан 42.

Управа може примати новац од свакога под интерес, на уложне књижице.

Најмања је сума, коју Управа прима под интерес на уложне књижице 1 динар.

Члан 43.

Интерес на новце, које Управа прима, одређује Управни Одбор.

Интерес се рачуна од првог радног дана, који иде за даном, ког је улог положен.

Интерес се рачуна до 30. јуна и 31. декембра, а при исплати главнице, до дана исплате.

Неподигнут интерес капиталише се 1. јануара и 1. јула сваке године.

Члан 44.

Уложне књижице могу да гласе на име и на доносиоца.

Члан 45.

Улагач може своје улоге изузимати по скали отказа, коју утврђује Управни Одбор.

И Управа има право да откаже улагачима њихове улоге, најмање на 15 дана унапред, с том последицом за улагаче, да ако своје улоге у отказаном року не изузму, престаје им тећи интерес после тога рока.

Члан 46.

Капитал и интерес по уложним књижицама, које гласе на доносиоца, исплаћује Управа доносиоцу.

Исто тако исплаћује Управа и сваком оном, који донесе уложну књижицу, која гласи на име, без даљег

доказа и сматра га за правог власника. Од овог правила одступиће се само онда, ако је улагач друкчије с Управом уговорио, или ако је предузет корак за амортизацију књижице, или ако је суд ставио забрану на примање по књижици.

ОДСЕК III.

Права и повластице.

Члан 47.

Књиге Управе Фондова и изводи из њих оверени по чл. 2. овог закона, имају важност јавних исправа.

Члан 48.

Управа у сваком случају има право првенствене наплате за своје потраживање из имања, које јој је за ово заложено.

Пореза и прирези, могу се из имања заложеног код Управе, а пре измирења управина потраживања, наплатити само за 1 годину и само онолико, колико долази на дотично заложено имање.

Члан 49.

Уз заложено непокретно имање, сматра се као залога управина и све, што је с њим како год скопчано, или му је споредно, као: све зграде које су постојале, кад је имање заложено; све зграде које су доцније начињене; све што је оправљено или доправљено; све што је са залогама везано: шуме, садови, и сви могућни додаци и припаци.

Члан 50.

На ануитетете који се о року не положе, Управа ће тражити и интерес по оној стопи, која се и на

главницу њеног зајма рачуна. Исто тако, Управа ће наплатити од дужника и трошкове за опомене.

Члан 51.

Ако дужник не положи ма и један интерес и отплату у уговорено време, Управа има права тражити наплату целог дуга.

Члан 52.

Пре него што Управа приступи извршењу наплате свога потраживања, она је дужна, било непосредно, било преко надлежне полицијске власти, позвати дужника да је измири у њеној тражбини. Овај позив саставиће се по обрасцу, који Управа сама пропише.

Ако дужник за месец дана од дана, кад му је позив саопштен, не измири Управу у њеном потраживању, Управа ће приступити извршењу наплате продајом заложеног имања.

Члан 53.

Извршење наплате из заложеног имања, Управа ће вршити нарочитим својим органима или пуномоћницима, а по прописима овога закона.

Ако јој у овоме буде потребно и суделовање полицијске и општинске власти, њихови органи морају одмах одавати се и извршити управине наредбе или њених пуномоћника.

Члан 54.

Управа има права да од свог неурендног дужника одузме управу над заложеним имањем.

Овако одузетим имањем, Управа ће руковати или преко стараоца којега она одреди, или сама давањем под закуп.

За то време, Управа има право да прибира све плодове и приходе заложеног имања, и да их упо-
закон о управи фондова

требљава на отплату неплаћене отплате и интереса, по одбитку трошка око одржавања и чувања заложеног имања као и државне порезе и приреза, у колико је само оно њима оптерећено.

Члан 55.

Изузетно од прописа законика о поступку судском у грађанским парницима о извршењу наплата, Управа има и ове повластице:

1, да заложено јој имање, које ће изложити продаји, сама процени;

2, да заложне повериоце Управа извештава нарочитим препорученим писмом, или преко власти;

3, ако се на продаји излицитираном ценом заложеног јој имања, не може Управа потпуно да измири у своме потраживању, Управа може продају одложити и заложено јој имање, по чл. 54. узети под своју управу, а може га и сама купити, ако нађе да то њени интереси захтевају;

4, управина потраживања и предмети, који се ње тичу, сматрају се као хитне природе, и судови их као такове расправљају (§ 102. грађ. пост.).

Члан 56.

Продаја, коју Управа одређује, мора се објавити три пут у „Српским Новинама“. Од дана прве објаве у новинама, до дана продаје, мора протећи најмање 30 дана, не рачунећи дан објаве и дан продаје.

Продаја ће се саопштити дужнику или његовом заступнику на потпис.

Продаја ће се вршити у атару, где се залога налази а у месту, које Управа одреди и објави.

Продају ће вршити орган управине и она се не може закључити одређеног дана пре 4 часа по подне.

Кад управино потраживање изађе на продаји потпуно и надметање лицитаната престане, имање се може уступити купцу без обзира на број лицитаната.

Члан 57.

Жалба противу овако извршене продаје, може се поднети надлежном првостепеном суду, у року од 10 дана, од дана кад је продаја извршена.

Жалбу може поднети само онај, који је продајом оштећен.

Суд ће, пошто Управа на такву жалбу дâ своју реч, донети решење, које је извршно.

Тапије од овако продатих имања, издају се на начин изложен у чл. 22. ов. закона.

Члан 58.

Ако би Управа за своје тражбине, осим залоге у непокретном имању, имала у залози и какве покретне ствари, које су њој непосредно уручене, она се из такве залоге може наплатити продајом на Берзи, или јавном лизитацијом, коју ће она сама, преко својих органа извршити.

Члан 59.

Поред залоге у непокретном имању, као и ручне залоге, предвиђене у предњем члану, Управа има право: да се за наплату дужне јој отплате и интереса, као и трошка, а по потреби и главнице, користи и свима осталим средствима за обезбеђење.

Члан 60.

Ако што по измирењу управних тражбина из непокретног имања претече, Управа ће тај вишак поплати надлежном првостепеном суду на поступак.

Члан 61.

Све трошкове око наплате управних потраживања, привремено измирује Управа, а она се за њих накнађује од дужника или продатог његовог имања.

Члан 62.

Имања дужника који падне под стечај, а на којима постоји интабулација управина, не улазе у стечишу масу, нити се на њих односе прописи закона о стечишином поступку, него се расправљају по одредбама овога закона.

Само на случај стечаја, Управа ће бити дужна да залогу изложи продаји и да пошље суду вишак од добивене суме, ако би каквог било по њеном измирењу, иначе да поступи по чл. 54., ако на продаји не изађе њено потпуно потраживање.

ОДСЕК IV.

a, Управни одбор.

Члан 63.

Управни одбор састоји се из 9 чланова: из Управника и осам чланова. Ове последње бира:

1, Државни Савет из своје средине или од министара на расположењу, или саветника и министара у пенсији — једног;

2, Касациони Суд из своје средине или од пенсионисаних касационих судија, у општој седници својој — једног;

3, Академијски Савет Велике Школе, из своје средине — једног;

4, Привилегована Народна Банка из чланова свога Управног Одбора — једног, и из трговачког стаљежа — једног.

Ови бирају остала три члана.

Члан 64.

Управник је председник Управном Одбору. Заступник председников је потпредседник, кога бира, Управни Одбор из своје средине на годину дана.

Члан 65.

Чланови Управног Одбора бирају се на четири године.

После прве четири године управина рада одступиће сваке године по два члана, на које падне коцка, а њихова места попуниће се новим избором, на начин како је одступели члан био изабран.

Кад су на тај начин одступели сви прво изабрани чланови, онда ће одступати редом по два најстарија члана т. ј. они који су одслужили по четири године.

Одступели чланови могу се изабрати наново.

Члан 66.

Чланови Управног Одбора утврђују се Краљевским Указом.

Члан 67.

У случају, да који од чланова одбора пре истека рока своје дужности, умре или одступи, или иначе трајно буде спречен, да от правља дужност, на његово ће се место изабрати нов члан, на начин како је одступели био изабран.

Члан, који се избере да ступи на место члана, који је умро, или иначе одступио, остаће чланом само оно време, које је имао по правилу, да одслужи умрли или одступели члан.

Члан 68.

За члана Управног Одбора може бити изабран и постављен само онај, који је српски грађанин и стално живи у Београду.

Члан 69.

Дужности Управног Одбора ове су:

1, даје правац свему раду управином, у границама закона и правила;

2, решава о давању зајмова по свима гранама управина рада;

3, решава о предузимању потребних мера за наплату против неурдних дужника; о поравнању и о продаји за рачун Управе заложених непокретних добара, и у опште о свему, чиме би се управини интереси имали да заштите и очувају;

4, одређује услове и утврђује каматну стопу, како за зајмове које даје, тако и на оне које прима, и све остало по свима гранама управина рада;

5, решава о куповини и продаји управиних заложница и обvezница за рачун управин;

6, саставља и утврђује годишњи предрачун управиних трошкова, који и не улази у састав општег државног буџета;

7, одређује лица која ће својим потписима давати признанице на примљене вредности за Управу, и издаје пуномоћија за послове, који се за Управу свршавају;

8, даје упутства за састав годишњег биланса управиног;

9, прописује облик управиних заложница, обvezница, упутница, признаница, уговора и т. д.

10, бира стараоце за руководање имањем неурдних дужника;

11, саставља и предлаже Министру народне привреде потребне измене и допуне у овоме закону;

12, израђује правила за извршење овог закона, и пословнике о унутрашњем раду управином и њених филијала. Прописује правила о руководању благајницама, и о одговорности рачунополагача и наредбодаваца;

13, по прописима овога закона, бира чиновнике и поставља званичнике управине и њених филијала; одређује им плату и решава како о њиховом унапређењу, тако и о њиховом пенсионисању и отпуштању из службе;

14, решава о отварању и укидању поједињих управиних филијала, као и о томе, како да се они организују;

15, решава о издавању (емитовању) управиних заложница и обvezница и њиховој исплати (амортизацији);

16, одређује потребан број повереника за оцењивање вредности непокретних добара, на која Управа даје зајмове;

17, решава о куповини непокретности и о подизању зграда потребних, како за Управу тако и за њене филијале;

18, даје осуство чиновницима управиним;

19, има право кажњавања чиновника управиних губитком плате до 3 мес. Његова решења извршна су.

Члан 70.

Управни Одбор састаје се у седнице кад год то управини послови захтевају, а најмање сваког месеца по један пут.

Одбор се састаје на позив председникова, или ако је он спречен на позив потпредседника.

Одбор се сазива на начин, како то унапред пропише сам одбор, али у сваком случају морају се позвати сви чланови одбора писмено у седницу, за коју мора бити утврђен и изложен дневни ред.

Члан 71.

Одбор може пуноважно решавати, ако је присутно у седници најмање 6 чланова.

Одлуке се доносе већином гласова; у случају равне поделе, сматра се да је предлог одбачен.

Члан 72.

Чланови Управног Одбора дужни су да наизменче дежурају у Управи по реду и начину, који буде утврдио сам Управни Одбор.

За ова дежурања добијају чланови Управног Одбора, у име награде, по дин. 10 дневно.

Члан 73.

Чланови Управног Одбора одговорни су Управи Фондова, целим имањем својим, солидарно, за штету, која би настала од противзаконог или неправилног вршења њихове дужности, или отуда, што би преко-
рачив границе свога круга рада, који им одређује закон и правила, тиме Управу оштетили.

Ова одговорност не може пасти на оног члана Управног Одбора, који је одмах противу одлуке и наредбе одборове протестовао, или који није суделовао у радњи, којом је штета Управи учињена.

б, Службено особље.

Члан 74.

Управа Фондова за вршење својих послова има чиновника, званичника и служитеља, којих број одређује Управни Одбор према потреби.

Члан 75.

Чиновници управини постављају се Краљевим Указом.

Управник се поставља на 5 година на предлог Министра народне привреде, а остале чиновнице управине предлаже Управни Одбор.

Ни један чиновник не може бити унапређен, пенсионисан или отпуштен из службе управине, без предлога Управног Одбора; а на другу дужност упућен или премештен, без пристанка Управног Одбора.

Члан 76.

Распоређивање чиновника у Управи и филијалима, врши Управни Одбор.

Члан 77.

За Управника управиног може бити постављен само онај, који је свршио факултет или вишу трговачку школу, а који је поред тога, био најмање 5 година као виши чиновник или члан управног или контролног одбора у каквој већој кредитној установи. Ко се поред ових квалификација одликова својим јавним радом на пољу економно-финансиском, има првенствено право.

Чл. 78.

За главног секретара може бити постављен само онај, који је свршио факултет или вишу трговачку школу, овде или на страни, и који је бар 5 година био чиновник у каквом већем новчаном заводу. Првенствено право има онај, који је поред тога упознат с пословима и организацијом хипотекарних установа.

Главни секретар заступа Управника, кад је овај спречен да своју дужност врши. Он присуствује свима седницама Управног Одбора, као пословођа.

Члан 79.

Чиновник управин може бити само онај, који је најмање свршио трговачку школу, цelu гимназију или реалку, и који положи прописани чиновнички испит у Управи Фондова. Од ове школске квалификације, могу бити изузети благајници, извршиоци и архивари управини.

Правила о испиту чиновника прописаће Управни Одбор.

Од овог испита ослобођавају се:
а, Управник и главни секретар;
б, чиновници правобранилачког одељења управиног, од којих се тражи, да су свршили правни факултет овде или на страни, и да су служили у суду као чиновници, најмање 3 год.; а шеф истог одељења

може бити само онај, који је служио најмање 5 год. у судској струци, или у овом одељењу ;
в, извршиоци и архивари.

Члан 80.

Плате су чиновницима у сребру :
а, Управнику дин. 8000 годишње ;
б, главном секретару по овим класама :

III-ће класе дин. 5000 годишње ;

II-ге " " 6000 "

I-ве " " 7000 "

в, шефовима одељења и шефовима филијала :

V-те класе дин. 4000 годишње ;

IV-те " " 4500 "

III-ће " " 5000 "

II-ге " " 5500 "

I-ве " " 6000 "

г, за све остале чиновнике важе ове класе :

V-та класа од динара 2000 годишње ;

IV-та " " 2500 "

III-ћа " " 3000 "

II-га " " 3500 "

I-ва " " 4000 "

Члан 81.

Чиновници управини не могу бити унапређени, ако у једној класи нису провели најмање 3 године.

Члан 82.

Званичнице у Управи Фондова поставља, одређује им плату и отпушта Управни Одбор.

Плата њихова не може бити већа од динара три хиљаде на годину.

Члан 83.

Служитеље управине поставља, одређује им плату и отпушта Управник.

Њихова плата не може бити већа од 1200 динара на годину.

Члан 84.

Чиновницима и званичницима који путују или врше послове управине ван свога сталног места, одређује Управни Одбор путне и остале трошкове.

Члан 85.

Осуства чиновницима и званичницима дужа од 10 дана, даје Управни Одбор, а до 10 дана Управник.

Члан 86.

Дужности Управникова ове су :

1, председава седницама Управног Одбора и руководи их ;

2, извршује одлуке Управног Одбора ;

3, у хитним случајевима издаје са дежурним чланом наредбе и предузима све мере, које би управини интереси захтевали, о чему је дужан да накнадно, у првој седници извести Управни Одбор ;

4, саставља и, бар на 8 дана пре почетка сваке године, подноси Управном Одбору на проучавање и одобрење, предрачун трошкова управиних за идућу годину ;

5, води надзор над особљем управиним, и стара се, да се по канцеларијама управиним одржава ред и дисциплина.

6, надзира, да се по свима правцима управине радње, тачно врше прописи закона, правила и упутства.

Кад год би нашао, да је нека одлука Управног Одбора противна закону о Управи Фондова, или другим правилима и прописима за управине послове дужан је да извршење такве одлуке обустави и задржи, док о томе не поднесе свој писмен извештај Министру народне привреде, и док од овога не дође решење по

тој ствари. Управник је дужан да поднесе Министру свој извештај најдаље у року од 2 дана од дана до-несене одлуке, а Министар је дужан да изда по томе предмету своје решење, и да о томе Управу извести најдаље у року од 10 дана, од дана одлуке Управног Одбора; — у противном случају, дотична одлука Управног Одбора, може се извршити;

7, нарочито се стара и води надзор, да вредност управних заложница и обvezница у циркулацији не пређе одређене границе;

8, стара се да се извлачења ових хартија врше тачно по утврђеном плану, и да се ове хартије, испла-ћене и повучене из оптицаја, поништавају онако како то прописано буде;

9, присуствује свима извлачењима управних за-ложница и обvezница, као и поништењу ових хартија.

ОДСЕК V.

Контролни одбор.

Члан 87.

Надзор у Управи Фондова врши Контролни Одбор.

Члан 88.

Контролни Одбор састоји се из 5 чланова.

Они се постављају Краљевским Указом, на пред-лог Министра народне привреде.

Члан 89.

За члана Контролног Одбора може бити постављен само онај, који је вичан у пословима новчаних завода.

Члан 90.

Чланови Контролног Одбора постављају се на 5 година.

После прве четири године, иступа по један, на кога коцка падне. После пете године, одступиће и онај последњи члан, а доцније одступиће свагда онај, који је по служби најстарији, т. ј. који је пуних пет година одслужио.

На случај да место којега од чланова, смрћу или иначе, остане упражњено пре одређенога времена, Ми-нистар народне привреде попуниће ово место, новим избором, најдаље за месец дана.

Члан 91.

Контролни Одбор бира себи из своје средине председника, на годину дана. Кад је председник спре-чен, замењује га по рангу најстарији члан.

Члан 92.

Контролни Одбор састаје се на позив свог пред-седника, ради вршења свога задатка.

Његов је задатак:

1, да редовно сваког месеца, а и ванредно кад нађе за потребно, прегледа рад књиговодства и рачу-новодства управног;

2, да од времена на време држи ревизије над управним благајницама; да се уверава, како о стању готовине, тако и о стању заложница, обvezница, ку-поне и осталих вредности у Управи;

3, да прегледа и оверава годишњи биланс, и рачун губитака и добитака;

4, председник Контролног Одбора оверава по чл. 27. заложнице управине.

Члан 93.

О сваком извршеном прегледу, подноси Контролни Одбор свој извештај Министру народне привреде. Овај извештај доставља у препису и Управном Одбору.

Члан 94.

Контролни Одбор може вршити свој задатак ако је присутно бар три члана, рачунајући у овај број и председавајућег.

Члан 95.

Чланови Контролног Одбора имају у име награде за свако присуство при вршењу прегледа у Управи, по 10 динара. Ова им се награда исплаћује на крају сваке године.

ОДСЕК VI.

Биланс — распоред добити — резервни фонд.

Члан 96.

Управа Фондова води своје књиге на основи двогубог књиговодства.

Књиге управине потврђује Министарство Народне Привреде.

Члан 97.

На крају сваке године, — 31. декембра, — Управа је дужна да састави општи попис све своје имаовине — активе — и свега свог дуга — пасиве — и да на основи тога изведе биланс целокупног стања, заједно са рачуном губитка и добитка.

Члан 98.

Биланс и рачун губитка и добитка, утврђује Управни Одбор у својој седници, пошто га претходно прегледа и с главним књигама упореди.

Тако утврђен биланс и рачун губитка и добитка предаје Управни одбор на преглед Контролном Одбору, најдаље до краја месеца марта идуће године. Контролни Одбор дужан је, да у року од 30 дана

од дана кад је примио биланс, исти прегледа, и ако нађе да је исправан, да га својим потписом овери. О овоме свом прегледу извештава он написмено Управни Одбор и враћа му биланс ради исправке.

Члан 99.

Овако прегледан и утврђен биланс и рачун губитка и добитка, Управни Одбор предаје јавности у „Српским Новинама“, и подноси га, заједно са својим извештајем о управиној радњи у дотичној години, Министру народне привреде.

Тако исто Управни Одбор подноси биланс и рачун губитка и добитка, и Главној Контроли на преглед.

Члан 100.

Главна Контрола дужна је да прегледа биланс и рачун губитка и добити, најдаље за четири месеца, рачунајући од дана, кад јој је Управни Одбор рачуне поднео.

Овај преглед врши Главна Контрола у самој Управи. Кад се Главна Контрола, упоређујући књиге и рачуне управине са поднесеним билансом и рачуном губитка и добити, увери, да је све тачно и исправно, онда одмах издаје разрешницу Управном Одбору.

Главна Контрола издаје ову разрешницу, изузетно од тачке 3. чл. 97. закона њеног устројства, простим уверењем од стране својих изасланика, да је биланс утврђен са књигама, и да је исправан.

Ово уверење исписују и потписују изасланици Главне Контроле на самом билансу, у два примерка. Један задржавају изасланици за Главну Контролу, а други се чува у Управи.

Ако Главна Контрола у року од 4 месеца, рачунајући од дана, ког су јој рачуни на преглед послити, не би извршила преглед биланса и рачуна губитка и добити, поменути рачуни управини, сматраће се као исправни, а Управни Одбор као разрешен, а

на Главну Контролу пада одговорност, што није своју дужност извршила.

Члан 101.

Од чисте добити управине, која ће се добити свести на златну монету, употребиће се:

а, 3% на име награде — тантијеме — управнику и члановима Управног Одбора;

б, 4% на име награде службеном особљу управином, изузимајући извршиоце;

в, 2% на име награде извршиоцима управиним;

г, од преостатка чисте добити, уноси се половина у резервни фонд, а половина припада главној државној благајници, као удео државе у чистој добити управиној.

Половина овог преостатка уноси се у резервни фонд све дотле, док овај не достигне суму од милион динара. После овога, припада цео преостатак чисте добити главној државној благајници.

Тантијема Управног Одбора дели се на чланове овог одбора по сразмери њихове присутности на седницама.

Тантијема за чиновнике дели се по сразмери њихове годишње плате.

Члан 102.

Резервни фонд Управе Фондова служи у првом реду за покриће губитака, које би Управа могла имати у току свога рада.

Резервни фонд образује се:

а, из половине преостатка од чисте добити управине, по чл. 101;

б, из прихода на капитал његов;

в, из неподигнутих сума од амортизованих заложница и обавезница управиних, као и купона њихових, које су застареле;

г, из непредвиђених прихода.

Капитал управиног резервног фонда, води се у злату, и улаже се у српске државне хартије од вредности, које носе интерес, и у акције Привилеговане Народне Банке Краљевине Србије.

ОДСЕК VII.

Општа наређења.

Члан 103.

Сви трошкови око извршења овога закона, подмириће се из благајнице управине, и амортизоваће се поступно, према решењу Управног Одбора.

Члан 104.

Управа Фондова може према решењу Управног Одбора и одобрењу Министра нар. привреде, подизати зграде како за себе, тако и за своје филијале. За тај циљ може узети потребан зајам и путем амортизације исплатити га из својих прихода.

Министар финансија овлашћује се, да може Управи бесплатно уступити државна земљишта, потребна за њене зграде.

Члан 105.

Фалсификовање управиних заложница и обавезница, купона или ма ког рода исправа управиних, као и сама припрема и покушај за то, казни се по одредбама казненог закона.

Члан 106.

Исплата извучених заложница и обавезница управиних, застарева после десет година, од дана одређене исплате.

Купони управиних заложница и обавезница, застаревају за пет година од рока исплате.

Члан 107.

Управа је дужна, да у „Српским Новинама“ пре-
даје јавности своја месечна стања.

Члан 108.

Правила и упутства за вршење свих послова у
Управи Фондова, прописиваће Управни Одбор.

Члан 109.

Непокретним имањима, која је Управа Фондова до
сада од својих дужника откупила, руководеће нова
Управа Фондова, на начин, како она за најкорисније
нађе, докле не добије могућности да их распродати.

ОДСЕК VIII.

Прелазна наређења.

Члан 110.

Управи Фондова ставља се у дужност да изврши
постепену ликвидацију окружних штедионица, које су
укинуте законом од 1. јануара 1894. год. У том циљу
примиће Управа Фондова од окружних штедионица
сву активу и пасиву њихову, по попису, који има
извршити за дан пријема. Даље, сва акта, документе,
књиге и сву осталу администрацију, и ступиће у сва
права и у све обавезе њихове.

Члан 111.

Досадањим дужницима Управе Фондова и окруж-
них штедионица, који су заостали са исплатом от-
плата и интереса, могу се учинити олакшице, ако
Управни Одбор нађе, да се то, с обзиром на инте-
ресе управине може учинити.

Олакшице могу бити: у продужењу рока зајму,
и у капитализању неплаћених интереса. У сваком
случају зајам мора бити довољно обезбеђен.

Ако стара непокретна залога није довољна, и
ако дужник не може да да допуно довољну непокретну
залогу, онда се као допуна залоге може примити и
залога покретна, и то: у добним хартијама од вред-
ности, у каквим сталним дохоцима, или на послетку
и у сигурном личном јемству.

Члан 112.

Кад Управа Фондова отпочне рад по овоме за-
кону, извршиће у што је могуће краћем року попис
све своје активе, као и активе окружних штедионица,
у који ће свако потраживање ући према стварној вред-
ности залоге, како би се на тај начин могли конста-
товати евентуални губици.

Нађени губитак ставиће Управа на терет држави
према чл. 5. закона о Управи Фондова од 16. август,
1862. год., и чл. 6. закона о окружним штедиони-
цима, од 21. октобра 1871. год.

Држава ће на ту суму издати Управи Фондова
задужницу, са којом ће се обvezати, да на исту суму
плаћа $5\frac{1}{2}\%$ годишње у име интереса и отплате, за
шта ће у првом реду служити годишњи удео државе
у чистој добити, а у колико ова сума не би достигла,
накнадиће држава у готову.

Што се год буде наплатило од горњих пропас-
них потраживања, ставиће се у олакшицу ове држав-
не задужнице.

Члан 113.

Са досадашњим чиновницима Управе Фондова,
које Управни Одбор не буде изабрао, поступиће се
по закону о чиновницима грађанског реда.

Члан 114.

Решени зајмови пре овог закона задржавају ред
пријаве, ако дотични зајмотражиоци накнадно испуне

прописе овог закона, но трошкове поновног процесањивања, сноси сама Управа.

Члан 115.

Овај закон ступа у живот од дана кад га Краљ потпише.

Члан 116.

Кад овај закон ступи у живот, одмах ће се, на позив Министра народне привреде, изабрати и конституисати Управни Одбор, који ће изабрати потребан број чиновника, и предузеће одмах све мере да Управа може по овоме закону почети радити најдаље за 6 месеци.

Почетак рада објавиће се преко „Српских Новина“.

До овога дана, вршиће се сви послови у досадашњој Управи и окружним штедионицама, изузев давање зајмова и примање пријава за зајам.

Члан 117.

Овим законом укида се:

1, Закон о Управи Фондова од 16. августа 1862. год. (Збор. 15. стр. 87.), са свима његовим изменама и допунама;

2, Закон о давању новаца под интерес из касе Управе Фондова, од 24. августа 1862. год. (Збор. 15. стр. 93.), са свима његовим изменама и допунама;

3, Закон о заложницама Управе Фондова од 15. јануара 1874. год. (Збор. 26. стр. 67.);

4, Закон о окружним штедионицама од 21. октобра 1871. год. (Збор XXIV. стр. 87.); са свима његовим изменама и допунама;

5, И остали закони, који су противни овоме закону.

Препоручујемо Нашем Министру народне привреде да овај закон обнародује и о извршењу се ње-

говом стара; властима пак заповедамо да по њему поступају, а свима и свакоме да му се покоравају.

8. јула 1898 год.
у Нишу.

АЛЕКСАНДАР с. р.

(М. П.)

Видео и ставио државни печат,
чувар државног печата,

Министар правде,

К. Н. Христић с. р.

Министар
народне привреде,

С. М. Лозанић с. р.

Цр. д.
36425